

De Hollandsche Molen

Vereniging tot behoud van molens in Nederland

Jaarverslag 2010

Dit jaarverslag is onderdeel van de jaarrekening 2010

Vastgesteld door de Algemene Vergadering
van De Hollandsche Molen, d.d. 5 maart 2011

Niet opgenomen in dit verslag is de verantwoordingsverklaring

Jaarverslag 2010

Het bestuur van De Hollandsche Molen, Vereniging tot behoud van molens in Nederland biedt u hierbij de samengevoegde jaarrekening aan voor het boekjaar dat geëindigd is op 31 december 2010.

Met deze jaarrekening en de toelichting daarop legt het bestuur verantwoording af over de besteding van de ontvangen contributiegelden, subsidies, schenkingen en legaten, evenals de opbrengsten van het vermogen. Ook geeft dit verslag inzicht in de kosten die ten behoeve van de fondsenwerving zijn gemaakt in relatie tot de opbrengsten.

Uit de jaarrekening moge blijken, dat het aangehouden vermogen en in het bijzonder de opbrengsten van dit vermogen, volledig ten goede komen aan de doelstelling van de vereniging.

Vereniging De Hollandsche Molen is opgericht op 15 mei 1923. De vereniging is gevestigd te Amsterdam en stelt zich statutair ten doel: *het bevorderen van de belangstelling voor en kennis van molens, het in stand houden en doen functioneren ervan en de zorg voor hun omgeving.*

De Hollandsche Molen streeft ernaar alle nog bestaande wind- en watermolens in Nederland in stand te houden. De vereniging wil dit doel bereiken door:

- de belangstelling voor en kennis van molens te stimuleren;
- molens als historische werktuigen in stand te houden, te doen functioneren en zorg te besteden aan hun omgeving.

De Hollandsche Molen zet zich in voor de instandhouding van molens als onmisbare onderdelen van onze omgeving, in stad en landschap. Zonder deze “landmarks” neemt de kwaliteit van die omgeving sterk af. Molens zijn daarnaast werktuigen, die een cruciale rol gespeeld hebben in de economische en ruimtelijke ontwikkeling van ons land. Als zodanig moeten ze ook instandgehouden worden. Historisch verantwoord gerestaureerde molens, onderhouden door vakkundige ambachtslieden, in werking gesteld door gekwalificeerde molenaars en functionerend in een passende omgeving.

De Hollandsche Molen kan dit doel alleen bereiken als onafhankelijke, particuliere organisatie van zoveel mogelijk betrokken leden. De Hollandsche Molen richt zich op alle molens in Nederland en profileert zich als dé landelijke koepelorganisatie voor alle molens in Nederland.

Het beleid van de vereniging op middellange termijn was vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan 2006 tot en met 2009. Voor het jaar 2010 zijn door de Algemene Vergadering van de vereniging een activiteitenplan en –begroting vastgesteld, die richting geven aan het realiseren van de strategische doelen draagvlakverbreding, belangenbehartiging, advisering en fondsenwerving tb.v. derden in het verslagjaar. Voor de periode 2011 tot en met 2015 is een nieuw meerjarenbeleidsplan in voorbereiding.

Inleiding

Het jaar 2010 stond voor De Hollandsche Molen voor een groot deel in het teken van veranderingen binnen de organisatie, in personele zin en qua werkwijze. De samenstelling van het bestuur wijzigde ingrijpend door o.a. de komst van een nieuwe voorzitter en vice-voorzitter. Tijdens de Algemene Vergadering van 6 maart namen voorzitter Jaap de Zeeuw en vice-voorzitter Frieda van Diepen afscheid van de vereniging. In hun plaats traden resp. Wilma Verver, Patrick van den Brink en Luuk van Term aan als resp. voorzitter, vice-voorzitter en bestuurslid.

Het grotendeels vernieuwde bestuur besteedde in het verslagjaar veel aandacht aan het te voeren toekomstig beleid van De Hollandsche Molen, mede gelet op de zorgelijke ontwikkeling van de financiële positie van de vereniging.

Voor het bureau van de vereniging stond het vinden van vormen van betaalde dienstverlening in 2010 centraal. Door middel van het speciale lidmaatschap voor moleneigenaren én het uitvoeren van verschillende externe opdrachten werd hier vorm aan gegeven. Daarnaast kwam de eigen fondsenwerving centraler te staan, met als meest in het oog springende de verhoging van de minimumcontributie.

In 2010 werd volop gerestaureerd aan molens – waaronder vijf van de vereniging – als uitvloeisel van de extra subsidies die de rijksoverheid in 2007 beschikbaar had gesteld voor het inhalen van de restauratieachterstand. Daarnaast werd de instandhoudingsregeling Brim geactualiseerd, waardoor hopelijk in de toekomst meer middelen vrij komen om molens na kostbare restauraties ook adequaat te kunnen onderhouden. Het rijk werkte ten slotte in het verslagjaar verder aan de herziening van het molenbeleid.

Aan de verbreding van het draagvlak voor het molenbehoud en de vereniging zelf werd aandacht besteed aan een groot aantal activiteiten. Opmerkelijk daarbij is het toenemende belang van internet. Aan het grootschalige digitaliseringsproject allemolens.nl werd door vrijwilligers en medewerkers hard doorgewerkt. De bedoeling is dat op de gelijknamige website alle beschikbare molenkennis en historische bronnen over molens in digitale vorm vanaf 2011 te vinden zijn.

Algemene Vergaderingen

In het verslagjaar bleek het noodzakelijk twee maal een Algemene Vergadering van De Hollandsche Molen te houden. Op 6 maart vond in het Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam de gebruikelijke voorjaarsvergadering plaats. Tijdens het huishoudelijk gedeelte werd een door het bestuur voorgestelde wijziging van de statuten besproken, die betrekking had op het regelen van de functies toezicht houden, besturen en uitvoeren binnen de organisatie. De aanwezige leden gingen akkoord met de voorgestelde statutenwijziging, maar aangezien het vereiste quorum van de helft van het totaal aantal leden niet bereikt werd, was een tweede Algemene Vergadering in 2010 noodzakelijk. Daarnaast bleek de jaarrekening 2009 niet gereed te zijn op 6 maart; behandeling en vaststelling hiervan werd eveneens geagendeerd voor de tweede AV van 2010.

De Algemene Vergadering van maart 2010 ging verder akkoord met de voorgestelde wijziging in de samenstelling van het bestuur. Aan het begin van het verslagjaar had de heer Kromhout reeds laten weten om persoonlijke redenen zijn bestuurslidmaatschap te moeten neerleggen. Statutair waren mevrouw Van Diepen en de heren De Zeeuw en Braaij aftredend. Alleen de heer Braaij stelde zich herkiesbaar en hij werd door de AV bij acclamatie herbenoemd. Daarnaast werden tot leden van het bestuur benoemd mevrouw Verver-Aartsen en de heren Van den Brink en Van Term. De AV ging ten slotte akkoord met de voorgestelde benoeming van mevrouw Verver-Aartsen tot voorzitter. Na het huishoudelijk gedeelte volgde op 6 maart 2010 de uitreiking van Certificaten van Verdienste door de vereniging en jaarprijzen van de Stichting Molengiftenfonds voor Vernuft en Volharding. Het middagprogramma stond in het teken van de wisselingen binnen het bestuur van De Hollandsche Molen. Met een staande ovatie namen de bezoekers afscheid van Jaap de Zeeuw en Frieda van Diepen als resp. voorzitter en vice-voorzitter van de vereniging. Wilma Verver bedankte beiden aan het eind van haar jaarrede voor hun inzet en betekenis voor de vereniging en deelde mede dat beiden benoemd werden tot lid voor het leven. Daarna volgde de vertoning van de molenfilm Teruggedraaid over de Kilsdonkse Molen te Beugt en een deel van de documentaire Levende Molens

van Holland van Menno Mennes. Aansluitend werd de vernieuwde website www.molens.nl van de vereniging gepresenteerd. De AV van maart 2010 werd afgesloten met de uitreiking van getuigschriften aan in 2009 geslaagde vrijwillige molenaars.

Statutenwijziging en jaarrekening werden in de tweede Algemene Vergadering van 2010 – gehouden op 3 juni – besproken, vastgesteld en goedgekeurd. Het bestuur liet daarnaast weten in de Algemene Vergadering van 2011 terug te komen op de in maart en juni gestelde vragen over het verenigingsbeleid, mede in het kader van het vast te stellen meerjarenbeleidsplan 2011-2014. Tijdens de AV van juni trad de heer Brok op eigen verzoek terug als penningmeester. Zijn functie werd in het vervolg van het verslagjaar waargenomen door mevrouw Kaag-van der Boon.

Bestuur

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar in totaal negen maal. Belangrijkste onderwerpen die werden behandeld waren de samenstelling van het bestuur, de Algemene Vergaderingen, het toekomstig beleid van de vereniging in het kader van het meerjarenbeleidsplan 2011-2014, het eigen molenbezit, de hertoetsing door het Centraal Bureau Fondsenwerving en de toekenningen uit de molenbudgetten van de Gravin van Bylandt Stichting en de BankGiro Loterij. Tijdens verschillende bestuursvergaderingen werden presentaties gehouden over o.a. de BankGiro Loterij, het project Allemolens.nl en de biotoop.

Op 15 september sprak het bestuur met directie en medewerkers in een speciale bijeenkomst over het te voeren beleid op middenlange termijn, waarbij vooral ingegaan werd op de fondsenwerving, de eigen molens en het imago van de vereniging.

Het bestuur bestond in 2010 uit de volgende onafhankelijke personen (tussen haakjes datum/jaar van aftreden):

- de heer ir. J.J. de Zeeuw (tot en met 6 maart 2010), voorzitter, oud-dijkgraaf van het Waterschap Groot Geestmerambacht
- mevrouw W.M. Verver Aartsen (benoemd 6 maart 2010 voor een periode van 4 jaar), voorzitter, burgemeester van Schiedam
nevenfuncties:
 - * voorzitter Raad van Toezicht De Kijvelanden forensisch Psychiatrisch Centrum
 - * lid Landelijke partijcommissie Veiligheid en Justitie VVD
 - * voorzitter GCOS
 - * voorzitter Molenadviesraad De Hollandsche Molen
 - * lid AB Stichting Geuzenverzet
 - * voorzitter Stichting Vrienden van het Vlietlandziekenhuis
 - * voorzitter comité van aanbeveling Molen de Kameel
- mevrouw mr. F.G. van Diepen-Oost (tot en met 6 maart 2010), vice-voorzitter, oud-gedeputeerde van de provincie Noord-Holland
nevenfuncties:
 - * lid Raad van Commissarissen en audit commissie Vereniging Hendrick de Keyser
 - * voorzitter Nationaal Park Zuid-Kennemerland
 - * voorzitter Stichting Samenwerking Nationale Parken Nederland
 - * lid bestuur Stichting Beheer Aandelen Fondsenbeheer Nederland.

- de heer drs. P.C. van den Brink (benoemd 6 maart 2010 voor een periode van vier jaar), vice-voorzitter, burgemeester van IJsselstein
nevenfuncties:
 - * lid kernredactie vaktijdschrift Brand & Brandweer
 - * lid bestuur J.H. Donnerschool De Glind
- de heer mr. drs. E.S. Rijnders (2013), secretaris, algemeen directeur Omala N.V. Lelystad.
nevenfuncties::
 - * lid Raad van Toezicht diverse onderwijsorganisaties
 - * lid Raad van Toezicht diverse bibliotheekorganisaties
 - * lid Rekenkamercommissies diverse gemeenten
- de heer mr drs. Th.W.C. Brok (tot en met 3 juni 2010), penningmeester, bestuursvoorzitter Verenigde Scholen J.A. Alberdingk Thijm
nevenfuncties:
 - * voorzitter The Dutch International Secondary Schools
- mevrouw dr. H. Kaag-van der Boon (2012), penningmeester (vanaf 3 juni 2010), afdelingsmanager Ruimte, Wonen en Ondernemen van de gemeente Den Helder
- de heer drs. D.J. Braaij (2010), leraar aardrijkskunde Mummellius Gymnasium te Alkmaar
- de heer drs. L.M. van Term (benoemd 6 maart 2010 voor een periode van vier jaar), eigenaar Adviesbureau Termae Traiectum

Aan de leden van het bestuur zijn in het verslagjaar geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt. De bestuursleden ontvingen in 2010 evenals in 2009 geen bezoldiging. Aan bestuursleden is een reis- en verblijfkostenvergoeding verstrekt in 2010 van € 1.961 (2009: € 2.987).

Molenadviesraad

De Molenadviesraad kwam twee maal bijeen. Van de adviesraad wordt verwacht, dat zij gevraagd en ongevraagd het bestuur van de vereniging adviseert op het gebied van het molenbehoud en daarmee de koepelfunctie versterkt. De brede samenstelling van de Molenadviesraad waarborgt een inbreng vanuit alle geledingen van de molenwereld.

Directie en samenstelling verenigingsbureau per 31 december 2010

De directie wordt gevormd door de heer L.M. (Leo) Endedijk. In het verslagjaar vervulde hij de volgende nevenfuncties:

- ❖ secretaris Molenadviesraad De Hollandsche Molen
- ❖ bestuurslid Federatie Instandhouding Monumenten (FIM)
- ❖ lid Algemeen Bestuur Stichting De Schiedamse Molens
- ❖ bestuurslid Stichting Molen De Roos

De directeur van de vereniging (1 f.t.e.) wordt bezoldigd naar salarisschaal 12 van de CAO Welzijn. De brutosalarissom van de directeur bedroeg inclusief vakantietoelage en het werkgeversdeel van de pensioenpremie in 2010 € 83.083 (2009: € 82.048) In 2007 is het salaris getoetst aan de Adviesregeling Directiefunctie van de Vereniging van Fondsenwervende Instellingen (VFI), waaruit bleek dat het salaris van de directeur niet boven de normstelling komt.

VFI heeft in 2010 de beloningsregeling geëvalueerd en aangepast. Het nieuwe 'format' voor verantwoording van beloningselementen en voorwaarden was ten tijde van het samenstellen van de jaarrekening 2010 echter nog niet beschikbaar.

Behalve de directeur waren per 31 december 2010 zeven personen werkzaam bij De Hollandsche Molen:

Ciska Buiten, receptioniste/ medewerker administratie (0,6 f.t.e.)

Ed van Gerven, medewerker communicatie (0,8 f.t.e.)

Ageethe Groenendaal, receptioniste/medewerker administratie (0,4, tijdelijke uitbreiding 0,2 f.t.e.)

Jan-Derk Koudijs, senior adviseur molens (0,9 f.t.e.)

Ingeborg Pouwels, medewerker projecten (0,8 f.t.e.)

Mark Ravesloot, adviseur molenbiotoop (0,8 f.t.e.)

Marion de Vries, directiesecretaresse (0,7 f.t.e.)

Vrijwilligersbeleid

De Hollandsche Molen kent vrijwilligers die:

- A. een vastgestelde functie en of taak vervullen voor de vereniging, niet zijnde leden van het bestuur, voor een vastgestelde periode dan wel voor onbepaalde tijd;
- B. als vrijwillige molenaar één van de eigen molens van de vereniging regelmatig laat draaien en/of malen. Deze groep bestaat uit vrijwillige molenaars in het bezit van het Getuigschrift voor Vrijwillig Molenaar en molenaars in opleiding;
- C. als vrijwilliger op basis van een functieprofiel voor een tijdelijke periode projectmatig voor de duur van een project werkzaam zijn bij De Hollandsche Molen.
- D. incidenteel (op oproepbasis) of structureel allerhande werkzaamheden verrichten met een specifieke taak.

Van alle vrijwilligers werkzaam voor de vereniging wordt een register bijgehouden.

In 2009 is een Nota Vrijwilligersbeleid opgesteld met als doelstellingen:

1. een optimaal en prettig klimaat te creëren voor vrijwilligers om bij De Hollandsche Molen te werken;
2. duidelijkheid te geven aan zowel de betaalde krachten als de vrijwilligers over hoe met vrijwilligers wordt gewerkt;
3. het voorkomen van wrijving, conflicten en ongelijke behandeling tussen vrijwilligers.

De nota wordt de komende jaren uitgewerkt in beleid.

Dankzij de inzet van zeer vele vrijwillige molenaars, bestuurders, donateurs, sympathisanten en anderen, worden er talrijke initiatieven en activiteiten ontplooid voor de instandhouding van de molens in Nederland. En niet zonder resultaat! De vereniging is hen dan ook veel dank verschuldigd.

Draagvlakverbreding

In 2010 is de vernieuwde **website www.molens.nl** van start gegaan; de aanpassingen betroffen zowel de inhoud als de vormgeving. Aan de website is een tabblad voor moleneigenaren toegevoegd, bestaande uit een openbaar en afgeschermd gedeelte. Het afgeschermd gedeelte is steeds verder uitgebreid. Inmiddels telt het onderdeel 'subsidies en fondsen' ruim 50 pagina's. Deze worden continu actueel gehouden, net als de themadossiers, zoals Modernisering Monumentenzorg (MoMo), Herziening molenbeleid, Omgevingsvergunning en Verzekeren. Het MoMo-dossier telt inmiddels 7 pagina's. In mei, juli en december zijn digitale nieuwsbrieven verzonden aan de lid-eigenaren, waarvan

de laatste nieuwsbrief dubbeldik was, zodat toch het toegezegde aantal van vier nieuwsbrieven per jaar is waargemaakt.

De website www.molens.nl werd ook uitgebreid met sociale media; 2010 is het jaar geworden dat sociale media definitief zijn doorgebroken bij De Hollandsche Molen. Het begon met www.flickr.com/molns, waar inmiddels 65 fotosets van molens zijn te bewonderen. Op 18 maart 2010 is www.twitter.com/m0lens opgestart. Dit heeft een grote vlucht genomen, met meer dan 750 volgers en vele dagelijkse berichten (meer dan 3.500 tweets in 2010). Deze Twitterstream is doorgezet op de homepage van www.molens.nl en op www.facebook.com/De.Hollandsche.Molen. Op Facebook heeft de vereniging inmiddels 28 fans. Naast de Twitterberichten zijn hier ook links naar andere molenorganisaties te vinden en zijn de vele regionale molendagen als evenementpagina's toegevoegd.

In blad Molens nr 100 (december) is een artikel gewijd aan Twitter, en ook is op de website van de vereniging een pagina over Twitter aangemaakt. Hierop is tevens een overzicht van alle actief twitterende molens (ruim 20) te vinden.

In het verslagjaar werden verschillende onderdelen van de website (nieuwspagina, molen van de maand, nieuwe artikelen in winkel, pagina over de vereniging etc.) geactualiseerd.

Ten slotte is een websiteredactie gevormd, die vier keer per jaar bijeen komt om eventuele knelpunten te bespreken en daar waar nodig onderdelen te verbeteren of aan te passen.

De samenstelling van de websiteredactie was per 31 december 2010:

Ingeborg Pouwels

Ed van Gerven

Jan-Derk Koudijs

Hans de Kroon.

Het weer werkte in grote delen van het land niet echt mee tijdens de **Nationale Molen- en Gemalendag**. Het weekend van 8 en 9 mei 2010 verliep, zeker op zaterdag, nogal druilerig en de wind liet het op die dag ook vaak afweten. Toch wisten, zo blijkt uit de ingevulde enquêteformulieren, over twee dagen genomen ruim 40.000 mensen de weg naar de molens te vinden. Gezien de omstandigheden, een prima resultaat. Opvallend is verder dat in totaal meer dan 720 molens hebben meegedaan aan de 38^e editie van het evenement en dat betekent een forse stijging vergeleken met de 580 molens die in 2009 deelnamen. De extra oproepen aan de molenaars om zich ook daadwerkelijk aan te melden als deelnemer hebben zeker effect gehad.

Wat verder opviel is dat steeds meer molenaars extra activiteiten tijdens het evenement organiseren en actief de publiciteit zoeken, zo is op te maken uit de enquêteformulieren. Door meer te organiseren, is er ook meer te beleven en dat werpt zijn vruchten af, want vooral bij deze molens ziet men een groeiend aantal bezoekers. Voor de publiciteit werd veel gebruik gemaakt van het affiche, maar ook kranten en regionale radio/tv-stations werden actief met persberichten benaderd. De molenbouwplaat, het gadget van 2010 om uit te delen aan de jonge molenbezoekers, mocht zich verheugen in een grote belangstelling. Extra molendagpromotie vond op zondag 9 mei plaats. De eerste etappe van de wielervedstrijd Giro' d'Italia leidde door delen van Noord-Holland en Utrecht. Dit leverde op televisie schitterende - vanuit de helikopter gemaakte - beelden op van onder meer de Rijn en Lek te Wijk bij Duurstede, een van de molens langs het parcours.

Voor de organisatie van de Nationale Molen- en Gemalendag 2010 werd o.a. gebruik gemaakt van de diensten van Marit Hendriksen en de vrijwilligers Jannes Tigelaar en Hans de Kroon. De werkzaamheden bestonden voornamelijk uit het begeleiden van ontwerp en productie van publiciteitsmateriaal en het verzorgen en begeleiden van schriftelijke communicatie-uitingen.

In het verslagjaar werd tenslotte een plan geschreven voor het project BankGiro Loterij Molendagen. Doel van dit plan is niet alleen de Nationale Molendag een nieuwe impuls te geven, maar ook de ruim 30 provinciale en regionale maal- en molendagen te betrekken die verspreid over het hele land plaatsvinden. Met de BankGiro Loterij Molendagen wordt beoogd meer mensen met molens kennis te laten maken. Voor de financiering van de Molendagen werd een aanvraag ingediend bij de BankGiro Loterij voor een extra subsidie.

In 2010 verscheen het **blad Molens** zoals gebruikelijk 4 maal. Het decembernummer was Molens nr. 100 en vanwege dit jubileum werd dit een extra dikke uitgave van 100 pagina's. Deze feestelijke editie bevatte veel speciale onderdelen, zoals interviews met bekende Nederlanders, een fotowedstrijd voor niet-molenfotografen, ranglijsten van molenboeken, een serie over molens in de provincie etc. Het blad kreeg een glossy uitvoering met een gelijmde rug.

In verband met het speciale karakter van het blad werd een extra redactievergadering gehouden. De voorbereiding en uitvoering van Molens 100 vergden aanzienlijk meer tijd dan bij een regulier nummer het geval is. Besloten werd het eerstvolgende nummer in 2011 dan ook later te laten verschijnen.

De samenstelling van de redactie was per 31 december 2010:

Luuk van Term (voorzitter)

Ed van Gerven (secretaris)

Bart Hoofs

Ben Kloosterman

Leo van Lambalgen

Bart Slooten

De website **moleneducatief** trok wederom veel bezoekers en door scholen in het land werd veel educatief materiaal opgevraagd. Het onderhoud en werk aan de website werd verzorgd door het bureau Podium uit Utrecht. Er is een vervolgplan gemaakt waarmee voor het komende jaar subsidies kunnen worden aangevraagd om de website up-to-date te houden en te voorzien van nieuwe input. Daarnaast werd er 4 maal in het blad Molens een Jeugdpagina geschreven, samen met een aantal jeugdige vrijwilligers. Voor het 100ste nummer van Molens is extra tijd gestoken in de jeugdpagina die 3 keer zo dik was.

De jaarlijkse **excursie** van De Hollandsche Molen vond plaats op 25 september en voerde de ongeveer 80 deelnemers naar het gebied van de beken en sprengen van de Veluwe. De dag begon met een lezing in het koetshuis bij kasteel Cannenburgh te Vaassen, waarna de gerestaureerde Cannenburgher watermolen met de herstelde turbine en het nieuwe waterrad werd bezocht. Daarnaast werd een zogenaamde 'riffelarij', waar walsrollen voor de voedingsmiddelenindustrie scherp worden gemaakt, bekeken. Na de lunch werd een bezoek gebracht aan de enig overgebleven papierwatermolen van Nederland, de Middelste Molen te Loenen.

In 2010 is begonnen met de voorbereidingen voor een nieuwe **verenigingsfolder**. Verder gaf de vereniging weer een **molenkalender** uit, in samenwerking met uitgeverij Comello.

Het **aantal begunstigers** van De Hollandsche Molen nam in het verslagjaar wederom af. Op 1 januari 2010 telde De Hollandsche Molen 4.686 leden en 567 donateurs, in totaal 5.253. Aan het einde van het verslagjaar waren dat er resp. 4.443 en 653, in totaal 5.096 een afname van 157 begunstigers. In

2010 meldden zich 179 nieuwe leden aan en werden 447 wegens opzegging of overlijden uit het bestand verwijderd.

In het kader van de versterking van de **eigen fondsenwerving** besloot het bestuur de minimumcontributie met ingang van 2010 te verhogen van € 20 tot € 30. Voor de uitvoering van en communicatie over deze contributieverhoging werd een beroep gedaan op het fondsenwervingsbureau Nassau. Ongeveer 150 leden zegden hun lidmaatschap op om financiële redenen, waarmee het aantal opzeggingen onder de door Nassau geprognosticeerde maximale 7% bleef.

Verder werd met hulp van Nassau gezocht naar een sponsor voor Nationale Molendag en in dat kader het plan voor de BankGiro Loterij Molendagen vorm gegeven. Met hulp van een vrijwilliger werd daarnaast een analyse gemaakt van de in het verleden ontvangen nalatenschappen, als voorbereiding voor een wervingsactie voor meer nalatenschappen.

In mei werd een extra giftenactie onder leden en donateurs gehouden, waarbij een bijdrage gevraagd werd voor het molenbehoud. Dit leverde 471 giften op met een totaalbedrag van € 13.484,-, een teleurstellend resultaat dat te wijten viel aan de te algemene strekking van de wervingsbrief. Het bestuur besloot af te zien van een tweede extra giftenactie in september.

Belangenbehartiging

In het verslagjaar werd door de rijksoverheid verder gewerkt aan de **modernisering van de monumentenzorg**. In dat kader kondigde staatssecretaris Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart een herziening van de instandhoudingsregeling Brim aan. De regeling wordt zodanig aangepast dat rijksmonumenten met een restauratieachterstand tot een subsidiabel bedrag van € 2 miljoen deze achterstand in 2010 en 2011 kunnen wegwerken met behulp van de reguliere middelen. Het aantal categorieën monumenten wordt per 1 januari 2011 teruggebracht van vijf naar drie: woonhuizen, kerkgebouwen en overige monumenten. Voor de categorie overige (en dus voor molens) zullen de maximale subsidiabele kosten worden verhoogd van € 50.000 naar € 100.000. Vanaf 2011 krijgen ook alle particuliere eigenaren die recht hebben op subsidie de mogelijkheid om te kiezen voor een lening. Een andere interessante wijziging is dat vanaf 2011 een subsidieaanvraag kan worden ingediend per 'zelfstandige eenheid' in plaats van per monumentnummer. Een zelfstandige eenheid of onderdeel zijn losstaande gebouwen of werken als ook aan elkaar vastgebouwde bouwdelen die in bouwkundig of juridisch opzicht te onderscheiden zijn. Overigens zullen de meeste moleneigenaren pas in 2012 een nieuwe aanvraag voor een Brim-subsidie indienen. De herziening Brim-regeling verscheen begin oktober 2010 onder de naam Brim 2011.

In het verslagjaar werd verder door de rijksoverheid een **restauratiesubsidieregeling** gepubliceerd voor de verdeling van twee maal 23 miljoen euro in de jaren 2010 en 2011. Dit budget is een compensatie voor het vervallen van de vrijstelling voor overdrachtsbelasting voor stichtingen en verenigingen die eigenaar zijn van een monument. Van de jaarlijkse 23 miljoen werd 8 miljoen euro bestemd voor zogenaamde erkende monumentenorganisaties, waaronder 6 molenorganisaties. Deze ontvingen toezeggingen voor restauratiesubsidies tot een totaal van 3,2 miljoen euro. Naast de bovengenoemde twee maal € 8 miljoen is extra geld beschikbaar voor herbestemming en grote restauratieprojecten. Voor verschillende molenrestauraties werden aanvragen ingediend; begin 2011 wordt bekend welke projecten gehonoreerd worden. Na 2011 zal in het kader van de [Modernisering](#)

[van de Monumentenzorg](#) een andere manier van subsidieverdeling worden nagestreefd.

Op 6 december jl. stuurde staatssecretaris Halbe Zijlstra van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een brief aan de Tweede Kamer over de uitgangspunten van het **cultuurbeleid van de nieuwe regering**. Daarin herhaalde hij hetgeen reeds in het regeerakkoord staat, namelijk dat erfgoed (met bibliotheken en het Nationaal Archief) zoveel mogelijk ontzien worden bij de bezuinigingen.

Wel kondigde Zijlstra een zogenaamde generieke efficiencykorting aan voor alle onderdelen van de cultuurbegroting, dus ook erfgoed. Deze korting bedraagt 2,2% in 2012 en 5% de jaren daarna. Op welke wijze deze korting gerealiseerd wordt binnen de erfgoedsector geeft de staatssecretaris echter niet aan. Wel ziet Zijlstra het behoud van cultureel erfgoed als een kerntaak van de rijksoverheid. De Modernisering van de Monumentenzorg (ingezet onder het vorige kabinet) wordt voortgezet, waarbij hergebruik van monumenten speciale aandacht krijgt.

De Hollandsche Molen was in het verslagjaar vertegenwoordigd in het bestuur van de **Federatie Instandhouding Monumenten (FIM)** door directeur L.M. Endedijk. De FIM wordt gevormd door de grote monumentenorganisaties in Nederland en behartigt de belangen van het particulier initiatief in de monumentensector. In 2010 werd door de FIM commentaar geleverd op de BRIM 2011, waarop staatssecretaris Zijlstra eind november een reactie stuurde. Zijlstra geeft in zijn brief aan grote waardering te hebben voor de inbreng van de FIM en op een aantal punten geen verschil van opvatting te zien. Hij wil wel het criterium van 20 monumenten in eigendom voor de zogenaamde aangewezen monumentenorganisaties handhaven om voldoende professionaliteit in te kunnen bouwen voor deze bijzondere categorie. Een aantal middelgrote molenstichtingen had er bij De Hollandsche Molen op aangedrongen een lager aantal monumenten in de BRIM op te nemen.

Verder kondigt Zijlstra aparte voorlichting aan rond de invoering van het zogenaamde Uniform Subsidiekader (USK) en bereidt hij een voorstel voor tot vereenvoudiging van de vergunningplicht, waaronder de monumentenvergunning. Het gelijktrekken van subsidiepercentages – nu voor molens 60%, terwijl kerken 65% subsidie krijgen – wordt meegenomen in het overleg over verdere verbeteringen van de regeling.

Op vrijdag 19 november jl. vond in Schiedam de jaarlijkse **Molencontactdag** van De Hollandsche Molen plaats. Een kleine honderd deelnemers hoorden hier o.a. Jan van 't Hof van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed uitgebreid vertellen over de nieuwe subsidieregeling BRIM 2011 en de voortgang van het nieuwe molenbeleid van het rijk. Paul Vesters, medewerker planvorming bij Het Utrechts Landschap, hield een inleiding over molens in het landschap en in het bijzonder die van Landschap Utrecht. In het middagedeelte werd de voortgang van allemolens.nl besproken en werden korte presentaties gehouden over de biotoopinventarisatie in Zuid-Holland, veiligheid op molens en het lidmaatschap voor eigenaren bij de vereniging.

Tijdens de Molencontactdag werd door de aanwezige eigenaren gevraagd aan De Hollandsche Molen om voor de nieuwe BRIM-periode ook een aangepast of nieuw **PIP-model** te ontwikkelen. Met dit model kunnen moleneigenaren dan relatief makkelijk een subsidie aanvragen op grond van de instandhoudingsregeling BRIM. In 2005 ontwikkelde De Hollandsche Molen het eerste model voor het maken van een Periodiek InstandhoudingsPlan (PIP). Dit model werd ook erkend door de RCE, waardoor eigenaren relatief makkelijk en tegen bescheiden kosten een aanvraag konden indienen voor de eerste BRIM-ronde. Met succes, want uiteindelijk is voor 80% van de molens een BRIM-beschikking afgegeven en in de meeste gevallen werd daarbij gebruik gemaakt van het PIP-model van De Hollandsche Molen. De vereniging onderzocht in het verslagjaar wat de mogelijkheden zijn: kan

het bestaande model aangepast worden of moet er een nieuw model ontwikkeld worden en wat zijn in beide gevallen de kosten. Het streven is uiterlijk 1 maart 2011 uitsluitsel te geven over het model. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zette in 2010 vervolgstappen met betrekking tot de **herziening van het molenbeleid**. Op 6 mei 2010 werd voorafgaand aan de Nationale Molen- en Gemalendag in molen De Ster te Utrecht een persbijeenkomst georganiseerd. Bij die gelegenheid overhandigde Jos Bazelmans, hoofd kennis van de Rijksdienst aan directeur Leo Endedijk van De Hollandsche Molen een reader met artikelen over wat vroeger wel de discussie Bazelmans werd genoemd.

In oktober 2010 organiseerde de RCE vijf discussiebijeenkomsten waarvoor moleneigenaren en molenaars van rijksmonumenten en vrijwilligers werden uitgenodigd. Doel van deze overleggen was om met het molenveld af te stemmen waar behoefte aan is bij het herziene molenbeleid. Medewerkers van De Hollandsche Molen waren bij vier van deze bijeenkomsten aanwezig geweest.

Zoals ieder jaar kwam de **molenadviesraad** ook in 2010 twee keer bij elkaar: 26 maart en 5 november. Tijdens beide bijeenkomsten werd door middel van een zgn. rondje molenbeleid de ontwikkelingen op molengebied in de verschillende provincies inzichtelijk gemaakt. Daarnaast sprak de raad over het molenbeleid van de rijksoverheid, het verzekeren van molens, het project Meer leven in Groninger Molens en het speciaal lidmaatschap van De Hollandsche Molen voor moleneigenaren. Aan de website van de vereniging werd ten slotte informatie toegevoegd over de doelstelling en werkzaamheden van de molenadviesraad.

Vanuit de molenadviesraad werd De Hollandsche Molen gevraagd aandacht te besteden aan het **verzekeren van molens**. Daarbij gaat het vooral om de hoge premies die betaald moeten worden. Deze premies hangen menig moleneigenaar als een molensteen om de nek. De Hollandsche Molen besloot tot de oprichting van een werkgroep die de problematiek gaat onderzoeken en mogelijke oplossingen inventariseert. Gesprekken met verzekeringsmaatschappijen, de overheid, financiers, e.d. staan daarbij op het programma. Ook wordt overwogen een eenvoudige enquête te houden onder eigenaren om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de wijze waarop molens al dan niet verzekerd zijn.

De **veiligheid op molens** voor de molenaars, de vrijwilligers en de bezoekers laat nog te wensen over en wordt door een aantal eigenaren niet altijd even serieus genomen. De Hollandsche Molen, [Het Gilde van Vrijwillige Molenaars](#) en het [Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde](#) besloten om het onderwerp de nodige aandacht te geven door actualisatie van de bestaande map over Veiligheid op molens. Tevens wordt zgn. veiligheidswaaier ontwikkeld, waarin de belangrijkste veiligheidsmaatregelen met een aantal oplossingen staan en de meest voorkomende gevaren beschreven worden waar de molenaar, de vrijwilligers en de bezoekers aan blootstaan. De waaier moet op iedere molen in Nederland komen te hangen, zodat iedereen heel makkelijk kan zien wat de gevaren zijn van de molen en wat je kunt doen om ze te voorkomen. Het project wordt in 2011 uitgevoerd.

De **examencommissie** kwam in het verslagjaar twee maal bijeen ter voorbereiding van de voorjaars- en najaarsexamens aan de hand van de opgave van kandidaten door het Gilde van Vrijwillige Molenaars. Ook zijn diverse huishoudelijke zaken afgehandeld.

Een delegatie van de commissie nam eveneens twee maal deel aan de contactdag van de Opleidingsraad Windmolenaars Opleiding van het Gilde; de voorzitter van de commissie heeft namens het bestuur van De Hollandsche Molen en de examencommissie één maal een bestuursvergadering van het Gilde bijgewoond.

Het examenreglement werd in het verslagjaar op twee punten bijgesteld: het begrip “examengeld” werd in de regeling opgenomen en artikel 4 werd aangepast m.b.t. de tijdvakken waarin examens plaatsvinden. Deze aanpassing was noodzakelijk nadat, in overleg met het Gilde, de examencyclus was gewijzigd.

De vernieuwde exameneisen, vastgesteld in 2009, zijn nog niet van kracht. Door een meer praktijkgerichte examinering zijn de examens wel al wat opgeschoven naar de nieuwe eisen. De nadruk wordt steeds meer gelegd op inzicht, het hoe en waarom. Tijdens de Opleidingsraad Windmolenaars Opleiding is gebleken dat deze nieuwe stijl van examineren als positief wordt ervaren.

Tijdens 14 voorjaarsexamens werden in totaal 46 kandidaten geëxamineerd. Hiervan slaagden er 41; 40 voor het examen voor windmolens en 1 kandidaat voor het examen voor watergedreven molens. Tijdens de 12 najaarsexamens slaagden van de 42 kandidaten er 36 voor het examen voor windmolens en 1 voor het examen voor watergedreven molens. Het totaal aantal geslaagde vrijwillige molenaars komt daarmee op 1.662.

De commissie mocht in het verslagjaar drie nieuwe leden verwelkomen, de heren H.C. Kammeraat, P.J. Konings en P.J.M. van Winkel. De heer K. de Jonge heeft zich als examinerator voor de watergedreven molens teruggetrokken i.v.m. het bereiken van de leeftijd van 70 jaar.

Per 31 december 2010 bestaat de commissie uit 23 personen.

De samenstelling is:

Voorzitter	D.J. Braay
Secretaris	A.L. Maas
Examinatoren	
<i>Windmolen</i>	D.J. Abelskamp M. den Boer M. Dellebeke M. Dwarswaard H. van Erve A.L. Maas W. Meerkerk J. Meessen S.A. Pot G. Sturkenboom P.H. Sijben
<i>Watergedreven molen</i>	E. van Bussel J. Meessen J. Ummels G.J. Wieffer
Aspirant examinatoren	
<i>Windmolen</i>	H.C. Kammeraat
Notulisten	Mevr. W. van den Broek J.M. Hoekman A.L. Maas
Aspirant notulisten	P.J. Konings G.J.M. van Winkel

Het project **Allemolens.nl** vorderde gestaag in 2010 en een groot aantal werkzaamheden werd uitgevoerd. Het digitaliseren van de archieven en collecties molendocumentatie werd in het verslagjaar voltooid; zo werden maar liefst 70.000 prentbriefkaarten gescand. Daarnaast werd begonnen met de inrichting van de website voor de ontsluiting van de collecties. Veel werk is er gestoken in het in kaart brengen van de aanwezige documenten en de manier waarop deze ontsloten gaan worden, het zgn. metadateren. Daarnaast zijn 15 'digitale' vrijwilligers aan de slag gegaan met het benoemen van de documenten vanuit huis. Er is ook veel tijd gaan zitten in het scholen van deze medewerkers. Regelmatig is er verslag gedaan over de voortgang van het project via bijeenkomsten en digitale nieuwsbrieven. Het project loopt nog door tot eind augustus 2011.

Advisering

Ook in 2010 werden moleneigenaren en anderen desgewenst **geadviseerd over restauratie en instandhouding** van hun bezit. Een groot aantal vragen om informatie van molenliefhebbers, molenaars en moleneigenaren werd door het bureau beantwoord.

De **advisering van moleneigenaren** werd in het verslagjaar geplaatst in het kader van het lidmaatschap voor moleneigenaren. Door middel van een mailing aan de eigenaren en de website van de vereniging werd hieraan bekendheid gegeven. Verder werd een toenemend beroep gedaan op de vereniging om (tegen vergoeding) adviezen uit te brengen. Zo werd een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de restauratie van molen De Hoop met de industriële bijgebouwen in Oldebroek en werden vijf biotoopadviezen geschreven. In april werd een rapport opgesteld voor de gemeente Mierlo, waarin een bedrijfsuitbreiding werd beoordeeld binnen de molenbiotoop van de Elderse Molen. Een vergelijkbare casus deed zich in september voor nabij molen De Woudaap in Krommenie, waarbij de bouwlocatie zich op grondgebied van de gemeente Zaanstad bevond. In oktober is een advies op maat geschreven in opdracht van de gemeente Oost-Gelre waarbij de uitbreidingsplannen van Gunnewick Mengvoeders aan de molenbiotoop van molen De Vier Winden in Vragender zijn getoetst. Nog in dezelfde maand kwam ook het onderzoek naar de gevolgen van de aanleg van de N57 voor molen De Jonge Johannes in Serooskerke gereed. Rijkswaterstaat Zeeland was hier de opdrachtgever. En ten slotte is in december een advies uitgebracht ten aanzien van de beplantingen rondom de beide molens in Goirle in opdracht van de gelijknamige gemeente.

In de zomermaanden zijn in opdracht van de provincie Zuid-Holland alle molenbiotopen in de provincie geïnventariseerd. De uitvoering van dit grote project is in samenwerking met Laméris-Huis Adviseurs ter hand genomen, bovendien heeft De Hollandsche Molen kunnen rekenen op de hulp van een 14-tal vrijwilligers die het veldwerk hebben verricht en daarnaast de medewerking van alle Zuid-Hollandse molenaars en moleneigenaren. Daardoor kon het project binnen drie maanden afgerond worden. De resultaten zijn op www.molenbiotoop.nl/zuid-holland te bewonderen en de provincie is voornemens om zich in de komende jaren actief in te zetten voor het waarborgen en verbeteren van de molenbiotoop. Ook wordt er in het themajaar molens in 2011 uitvoerig aandacht besteed aan de molenomgeving, is er een handleiding voor de Zuid-Hollandse gemeenten in de maak en heeft de provincie opdracht verleend aan het adviesbureau Bosch en Slabbers om vijf biotoopadviezen op maat uit te werken.

De overige werkzaamheden van het bureau hebben onder meer bestaan uit het brengen van bezoeken op locatie in de rol als belangenbehartiger of adviseur, het beoordelen en

becommentariëren van bestemmingsplannen, het schrijven van een 15-tal zienswijzen en het geven van presentaties over de molenbiotoop op vier verschillende molenbijeenkomsten.

De **Werkgroep Molenbiotoop** is het afgelopen jaar twee maal bijeen geweest om te spreken over de laatste ontwikkelingen op biotoopvlak. Daarnaast heeft een afvaardiging van de werkgroep, aangevuld met enkele bureaumedewerkers, meerdere malen overleg gevoerd over de modernisering van de monumentenwet. Gekeken is hoe de molenbiotoop hierin past en hoe de aandacht voor de molenomgeving kan worden vergroot.

De Werkgroep Molenbiotoop was per 31 december 2010 als volgt samengesteld:

Jaap Ijff (voorzitter)

Mark Ravesloot (secretaris)

Joyce Beneker

Henny Kaag-van der Boon

Arie de Koning

Gerbrand de Vries

Boudewijn van Weel

De vereniging bezit een eigen archief, een uitgebreide en kostbare bibliotheek en omvangrijke collecties molendocumentatie. Deze collecties zijn ondergebracht in het **molendocumentatiecentrum** op de eerste verdieping van het pand aan de Zeeburgerdijk. Het centrum is toegankelijk voor leden en niet-leden. De verzamelde documentatie wordt geregeld geraadpleegd ten behoeve van historisch onderzoek, bouwtechnisch onderzoek, publicaties en restauraties. De collectie wordt regelmatig uitgebreid met nieuw verschenen studies en publicaties op het gebied van molens. Daarnaast wordt veel historisch materiaal aan de vereniging geschonken en in de collectie opgenomen. Het beheer van het archief, de bibliotheek en collecties molendocumentatie van De Hollandsche Molen was ook in het verslagjaar in goede handen bij de **Stichting Molendocumentatie (SMD)**. Een groep vrijwilligers zet zich wekelijks in voor het beheer van de collecties. De vereniging subsidieert de SMD jaarlijks op basis van een vooraf overlegde begroting.

De collecties werden in 2010 uitgebreid met 64 boeken en circa 200 artikelen. Verder werden acht nalatenschappen en giften ontvangen, bevattende afbeeldingen, boeken, knipsels en geschreven documentatie.

Het aantal bezoekers daalde van 35 in 2009 naar 20 in het verslagjaar. Het aantal verzoeken om assistentie via de e-mail steeg daarentegen van 130 naar 172 in 2010; op verzoek werden ruim 125 scans en foto's aan belangstellenden geleverd (2009: 305). Gedurende het verslagjaar waren niet alle collecties voortdurend voor raadpleging beschikbaar, aangezien ze buiten de deur gedigitaliseerd werden in het kader van Allemolens.nl. Ongetwijfeld speelt dit een belangrijke rol in de daling van het bezoekersaantal en geleverde foto's en scans.

Wekelijks wordt in het documentatiecentrum door 8 vrijwilligers van de SMD een groot aantal werkzaamheden uitgevoerd. Naast het reguliere werk – het verwerken van aanwezig materiaal en aanwinsten – werd ondersteuning geboden aan het project Allemolens.nl., het opzetten en digitaliseren van een molenwoordenboek, het uitwerken van een genealogische database n.a.v. advertenties in De Molenaar en een database van molenbranden vanaf 1300.

In het blad Molens werd verder bekendheid gegeven aan het werk van de SMD, door de speciale pagina's over Allemolens.nl en een column van voorzitter Jippe Hoekstra.

Fondsen t.b.v. derden

De vereniging adviseert diverse fondsen bij aanvragen om bijdragen van molenrestauraties. In 2010 is een recordaantal adviezen voor de fondsen uitgebracht. Uit de gelden van de BankGiro Loterij zijn 15 restauraties ondersteund (in 2009 waren dit er 11 plus een bijdrage aan het Groninger Molenhuis). Het hoogste bedrag in 2010 (€ 90.000) is toegekend aan de Stichting Molens Binnenmaas voor de restauratie van de Oostmolen in Mijnsheerenland.

Net als in 2009 hebben zes molenrestauraties een bijdrage ontvangen uit het molenbudget van de Gravin van Bylandt Stichting. Ook bij de twee fondsen waarvan De Hollandsche Molen de vaste adviseur is, heeft de vereniging een groot aantal adviezen uitgebracht. Aan het Prins Bernhard Cultuurfonds zijn 16 adviezen uitgebracht. Dit zijn er minder dan in 2009 (circa 28), echter het aantal aanvragen dat jaar was uitzonderlijk hoog. De adviezen voor het Bouwcultuurfonds Zuid Nederland zijn gestegen van 6 (2009) naar 8 (2010).

Bij zowel het bureau als het bestuur van Vereniging De Hollandsche Molen bestaat de behoefte aan meer structuur en eenduidigheid in de wijze waarop de jaarlijkse molenbudgetten van de BankGiro Loterij en de Gravin van Bylandt Stichting worden toegekend. Dit werd ook opgemerkt op de Algemene Vergadering van 6 maart 2010.

In 2010 is veel tijd en energie gestoken in het opstellen van aangescherpte criteria bij het toekennen van de molenbudgetten van de twee fondsen. Deze richtlijnen zijn in nauwe samenwerking met de directeur en het bestuur opgesteld. De verwachting is dat deze criteria begin 2011 definitief worden vastgesteld.

Ontwikkeling eigen organisatie

Het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) heeft na een herbeoordeling aan De Hollandsche Molen weer het **CBF-keurmerk** verstrekt. Periodiek worden goede doelen die het keurmerk hebben – De Hollandsche Molen kreeg het met ingang van 2007 – beoordeeld of zij voldoen aan de criteria en voorwaarden. Voor de vereniging pakte de beoordeling positief uit en het CBF-keurmerk is weer toegekend, nu voor de periode 2011 tot en met 2013.

In de **samenstelling van het bureau** kwam in het verslagjaar geen verandering. Op 1 april 2010 was Leo Endedijk 25 jaar in dienst van De Hollandsche Molen, waarvan 20 jaar als directeur. Met een mini-symposium onder de titel Hoe ziet het molenbehoud eruit in 2035, werd hier aandacht aan besteed op 22 april in Wijk bij Duurstede. Ter gelegenheid van het jubileum verscheen de eenmalige uitgave LEO., geheel kosteloos vormgegeven door vandenbusken The Dialogue & Branding Agency te Ouderkerk aan de Amstel en gedrukt door JP Offset te Duiven.

In het verslagjaar werd verder het **Reglement Arbeidsvoorwaarden** voor medewerkers van De Hollandsche Molen geactualiseerd. Drie medewerkers volgden verder een **BHV-opfriscursus**. Voorts werden er samen met de arbodienst Maetis voor het pand een vluchtwegplan opgesteld en de benodigde aanpassingen gedaan. In 2010 werd een groot aantal **computers** vervangen; voor 2011 staat het actualiseren van de software op het programma. Veel problemen binnen het nieuwe **CRM-systeem**, waarin alle relaties van de vereniging zijn ondergebracht, zijn inmiddels opgelost, waardoor er steeds effectiever mee kan worden gewerkt.

Veel tijd werd gestoken in het aanvragen en opvragen van subsidies en toekenningen van fondsen en een adequate verwerking in de **financiële administratie**. Daarnaast werden verbeteringen in de administratie doorgevoerd, met als doel gedurende het jaar actuele overzichten van de financiën van de vereniging te kunnen leveren ten behoeve van directie en bestuur.

Eigen molens

De restauratie van **molen De Roos (Delft)** kon niet volledig worden afgerond, omdat het eigendom sinds medio december 2009 is overgegaan naar ProRail. Als laatste fase van de restauratie zijn enkele deur- en raamkozijnen aangebracht. Nadere afstemming is nog nodig over de financiële afwikkeling van de restauratie.

De Roos werd gedeeltelijk gedemonteerd voor de aanleg van de spoortunnel direct onder de molen. De roeden en de halve stelling zijn ten behoeve van het maken van damwanden verwijderd. Alle aangrenzende tuinmuurtjes zijn gesloopt.

In het verslagjaar werd een begin gemaakt met het slaan van stalen palen in en rondom het molencomplex. Deze vormen de fundering voor een betonplaat waar de molen weer op komt te staan. Tijdens het aanbrengen van het dak van de tunnel zal deze gehele betonplaat met een meter worden gelift (zomer 2012). In het verslagjaar werd ten slotte bekend dat het project met 15 maanden vertraagd is, zodat de teruglevering van de molen met woning en bijgebouwen door ProRail aan de vereniging pas plaatsvindt in 2013.

De restauratie van **molen Rijn en Lek (Wijk bij Duurstede)** kwam in de zomer van 2010 gereed. Het gedeelte onder de stelling (poort) werd opnieuw gevoegd, evenals de horizontale hoekvlakken boven de stelling. Tijdens de Open Monumentendag op 11 september werd de molen door de voorzitter van De Hollandsche Molen, mevrouw Verver-Aartsen, feestelijk in gebruik genomen. Tevens werd het boek "De molen Rijn en Lek te Wijk bij Duurstede Wereldberoemd dankzij een misvatting" gepresenteerd. Dit verscheen n.a.v. het 350-jarig bestaan van de korenmolen.

De drie overige restauraties zijn vertraagd. In eerste instantie had het rijk als voorwaarde gesteld dat deze op 31 december 2010 gereed moesten zijn, maar inmiddels is de mogelijkheid geboden om een jaar uitstel te krijgen. De vereniging heeft hiervan dankbaar gebruik gemaakt.

Op 28 april werd op feestelijke wijze de start van de restauratie van **molen De Zwaluw (Zuurdijk)** gevierd met het onthullen van het bouwbord en het strijken van de roeden. De op 1 juli verwijderde kap werd hersteld en teruggeplaatst. Ook de lange en korte spruit, het staartwerk en de windpeluw zijn inmiddels gerestaureerd. De afronding van de restauratie is voorzien voor 2011. Ten slotte werden in 2010 meerdere gesprekken gevoerd met het Groninger Landschap, over een mogelijke eigendomsoverdracht van de molen in 2012.

Het voorbereiden van de laatste fase van de restauratie van **molen De Speelman (Rotterdam-Overschie)**, het herstel van het metsel- en voegwerk, heeft veel tijd in beslag genomen. Medio november kon met de restauratie begonnen worden. Vanwege de intredende vorst kon het voegwerkherstel echter niet aanvangen.

De restauratie van **molen De Jager (Oud-Vossemeer)** heeft het meest te kampen gehad met tegenslag. De molen heeft inmiddels een volledig nieuwe houten stelling met stutten. De kap werd hersteld en de staart en een lange spruit zijn vernieuwd. Het metsel- en voegwerk van de romp en de draaiende delen van het interieur werden hersteld. De restauratie is uitgevoerd als leerlingbouwplaats.

De molen is gelegen op een perceel dat geheel is omsloten door het terrein van de bureu. Uiteindelijk is een stuk naastgelegen akker van een boer gehuurd alwaar de kap kon worden geplaatst. Op 31 mei is met de restauratie aangevangen, maar helaas kwam tien dagen later de buurman onverwacht te overlijden. Na een korte rustperiode kon de restauratie twee weken later weer voortgezet worden. Op 7 juli werden de kap en de roeden met behulp van een grote kraan van de molen getakeld en naast de molen neergezet. Begin 2011 zal de kap worden teruggeplaatst en in de loop van dat jaar kan de restauratie afgerond worden.

Aan de overige molens van de vereniging werd het nodige **onderhoud** uitgevoerd. Van molen **De Slokop (Spaarndam)** zijn o.a. de kap en de rollerwagens geheel hersteld, zodat de molen weer kan kruien. Ook is de molen geschilderd. Bij molen **Nooit Gedacht (Warnsveld)** is het rietdek van de romp en kap volledig nagelopen. **Molen Zuidpolder (Edam)** heeft een nieuwe achterbalk gekregen. Ook hier zijn schilderwerkzaamheden uitgevoerd en is het rietdek van de kap en de velden bijgestopt. De adviseur molenbiotoop van de vereniging is de nieuwe molenaar van de molen en heeft de molen per 1 februari 2010 betrokken. Vanwege de bewoonbaarheid is de kelder schoon gemaakt en verstevigd en de gevaarlijke elektrische bedrading opnieuw aangelegd.

Van de **Braakmolen (Goor)** zijn de lange en korte spruit, staartbalk en korte schoren en één lange schoor vernieuwd. Tevens zijn voeghoutkoppen hersteld en is het rietdek bijgestopt. Tot slot is een klein gedeelte van het metsel- en voegwerk hersteld.

Bij molen **Het Noorden (Oosterend)** zijn van de Dekkerpompen twee versleten pompwaaiers vernieuwd en de onderlagers vervangen.

Bij de **Molen van Batenburg** en molen **De Zwaan (Ouderkerk a/d Amstel)** zijn in 2010 nagenoeg geen onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Hetzelfde geldt voor het **gemaal naast molen Het Noorden**, eveneens eigendom van de vereniging, waarvoor nog rijkssubsidie beschikbaar is.

Amsterdam, 5 maart 2011

Bestuur De Hollandsche Molen, Vereniging tot behoud van molens in Nederland

Mevrouw W.M. Verver-Aartsen (voorzitter)

drs. P.C. van den Brink (vice-voorzitter)

Mr drs. E.S. Rijnders (secretaris)

Dr. H. Kaag-van der Boon (penningmeester)

Drs. D.J. Braay

Drs. L.M. van Term

Directie De Hollandsche Molen: L.M. Endedijk